

Algemene informatie over de republiek Malta

De dwergrepubliek Malta (of officieel Repubblika ta' Malta) bestaat uit een aantal eilanden in de Middellandse zee. Het grootste eiland van de republiek is Malta. Behalve Malta behoren ook Gozo (Ghawdex), Comino (Kemmuna) en de onbewoonde eilandjes Cominotto (Kemmunnott), St. Pauls eiland en Filfola (Filfla) tot de republiek. De oppervlakte van de eilanden samen is ongeveer 316 vierkante kilometer. Malta is daarmee bijna twee keer zo groot als het waddeneiland Texel. Malta telt ongeveer 398.534 inwoners (in juli 2005), waarmee het één van de dichtst bevolkte landen van de wereld is. Het ligt in het zuiden van Europa in de Middellandse zee op 93 kilometer ten zuiden van het Italiaanse eiland Sicilië. Tussen Malta en Sicilië ligt een stuk middellandse zee dat het kanaal van Malta wordt genoemd. Ten zuiden van Malta ligt op 290 kilometer het noorden van Afrika en ten westen ligt Tunesië. Valletta ligt een stuk zuidelijker dan de Tunesische hoofdstad Tunis. Toch is Malta niet het zuidelijkste punt van Europa. Dat is namelijk het Griekse eiland Gavdos, dat onder het eiland Kreta ligt. Ongeveer halverwege Malta en Tunesië liggen de Pelagische Eilanden (Lampenusa, Linosa en Lampione). Dit zijn vulkaaneilanden die ondanks dat ze op het Afrikaanse continentale vlak liggen bij Italië horen. De eilanden van Malta bestaan vooral uit rots en zijn over het algemeen vlak tot heuvelachtig. Het hoogste punt ligt op 253 meter en wordt Ta'Dmejrek genoemd en ligt dicht bij de plaats Dingli. Langs de kust vind je vooral aan de zuidkant vaak steile kliffen. De naam Malta is afgeleid van het Griekse woord 'Malet', dat 'plaats van bescherming' betekent.

Inwoners

De meeste bewoners van Malta zijn autochtone inwoners van het eiland, de Maltezers. Zij zijn bij hun ontwikkeling sterk beïnvloed door de Italianen en andere mediterrane volkeren. Ruim 98% van de inwoners is rooms-katholiek. Plaats voor andere godsdiensten is er dus nauwelijks. Over het algemeen zijn de Maltezers streng gelovig. Veel van de nationale feestdagen zijn dan ook feitelijk christelijke feest- of gedenkdagen. Het land kent twee officiële talen, het Engels en Maltees. Vrijwel alleen de jongeren spreken goed Engels. De ouderen spreken alleen Maltees. De Maltezers zijn over het algemeen gezond en de gezondheidszorg is goed geregeld. De bewoners zijn modern, beschikken vrijwel allemaal over een mobiele telefoon en het gebruik van Internet neemt sterk toe. Het modale salaris dat een arbeider ontvangt is gelijk aan ongeveer EUR 10.000,-.

Een voortdurend probleem voor de Maltezers is het gebrek aan vers drinkwater. Er zijn geen natuurlijke waterbronnen op het eiland. Ook is er op het gehele eiland geen enkele rivier. Tot voor kort werd het water dat in de regenperiode viel bewaard voor de droge periodes. Sinds enkele jaren is er echter een moderne desalinatie-installatie vlakbij Sliema. Deze voldoet aan de drinkwaterbehoeften op de eilanden. Overal zie je echter nog de opvangbakken op de daken staan waarin het water wordt opgevangen.

De populairste sport op Malta is voetbal. Ook waterpolo is populair. Buiten de zomers houden ook veel mensen zich bezig met paardensport en dan met name met de rensport. De schietsport is van oudsher populair. En daarbij schiet men helaas niet alleen op kleiduiven, maar ook op echte vogels.

Op Malta maakt men overigens gebruik van een ander soort stopcontacten dan wij in Nederland gewend zijn. Men gebruikt dezelfde contacten als in Engeland; een zogenaamde rectangular blade plug met 240 volt wisselstroom. Voor het gebruik van elektronische apparaten die in Nederland gekocht zijn is een adapter noodzakelijk. Deze kun je bijvoorbeeld bij de ANWB kopen.

Regering

De hoofdstad van Malta is Valletta. Vanuit Valletta wordt de hele republiek geregeerd. Er zijn electorale districten met een eigen bestuur. En ook kennen de verschillende plaatsen een stadsbestuur dat zorg draagt

voor het uitvoeren van de wetten die in Valletta worden bedacht. Voor het eiland Gozo telt Victoria (Rabat) als hoofdstad. Valletta is overigens niet de grootste stad van Malta, dat is Birkirkara met ongeveer 22.000 inwoners. Ook Qormi met 21.000 inwoners en Sliema met bijna de 14.000 inwoners zijn naar Maltese begrippen grote steden.

De republiek Malta is een parlementaire democratie. De president van Malta is, sinds 4 april 2004, Eddie Fenech Adami en de minister-president is, sinds 23 maart 2004, Lawrence Gonzi. De president wordt gekozen door het huis van afgevaardigden. Het huis van afgevaardigden, te vergelijken met onze tweede kamer, bestaat uit minstens 65 personen. 5 van hen komen altijd uit regio Gozo / Comino. Ook komt uit dit district altijd minstens één minister. De afgevaardigden werden voor het laatst gekozen tijdens de verkiezingen op 12 april 2003. De grootste politieke partij is de PN (Partit Nazzjonalista), de nationalistische partij van Lawrence Gonzi. Iets kleiner is de MLP, de arbeiderspartij van Alfred Sant. Andere partijen hebben weinig in te brengen.

Sinds mei 2004 behoort Malta tot de Europese Unie. Over de toetreding werd een referendum gehouden. 53,6% van de bevolking was voor toetreding tot de unie. De PN was voor toetreding tot de EU en de MLP was tegen. Ondanks dat de bevolking voor toetreding stemde claimde de MLP de overwinning, wat het vreemde gevolg had dat zowel het voor- als het tegenkamp feest vierden na het tellen van de stemmen. Toen de MLP geen gelijk kreeg wilde leider Alfred Sant eerst een nieuw referendum laten uitroepen. Later riep hij de bevolking op de toetreding tot de EU te boycotten. De bevolking gaf hier echter weinig gehoor aan. Het voorval is typisch voor de Maltese politiek. De ene partij neemt een standpunt in en de andere gaat hier recht tegenin. Tijdens verkiezingen wint ook vaak de partij die daarvoor niet het grootst was. De bewoners vinden steeds de partij die regeert maar niets en kiezen dan voor de andere partij om bij de volgende verkiezingen om dezelfde reden toch maar weer de eerste partij te kiezen.

Economie

Ondanks dat Malta bij de Europese Unie hoort betaald men er vooralsnog niet met de Euro. De nationale munt is het Maltese Pond, aangeduid met de letters Lm. (Malta Liri). Eén Maltese pond is ongeveer 2,30 euro waard. De pond wordt onderverdeeld in 100 centen. Er zijn munten van 1, 5, 10, 25 en 50 cent en eentje van 1 pond. Verder is er papiergeld met waardes van 2, 5, 10 en 20 pond. De Euro zal op zijn vroegst in 2008 worden ingevoerd in Malta. Waarschijnlijk zal het tot 2014 duren voor de nieuwe munt de pond daadwerkelijk zal vervangen.

Malta kan maar voor 20% in haar eigen voedingsbehoeften voorzien. Veel voeding moet dus worden geïmporteerd. De economie is dan ook erg afhankelijk van de handel met andere landen en het toerisme. Vooral vanuit Italië, Frankrijk, Groot-Brittannië en Duitsland worden goederen geïmporteerd, terwijl de grootste exportpartner Singapore is. Ook naar de Verenigde Staten, Frankrijk, Groot-Brittannië en China wordt veel geëxporteerd.

De beroepsbevolking van Malta is erg productief. Vooral in de elektronica, scheepsbouwindustrie, voedingsindustrie en kledingsindustrie wordt veel geproduceerd. De meeste van de geproduceerde artikelen zijn bestemd voor de buitenlandse markt. Zo worden onder andere de playmobilpoppetjes geproduceerd op Malta. Ook wordt veel van het kalksteen waar de eilanden voornamelijk van bestaan geëxporteerd.

Het toerisme is voor Malta erg belangrijk. Er werken ongeveer 41.000 mensen in de toeristische sector. Jaarlijks bezoeken ongeveer 1.2 miljoen toeristen het eiland, waarvan de meeste in juli en augustus aankomen. Onder hen zijn er ongeveer 450.000 die uit Groot-Brittannië komen. Zij worden gevolgd door de Duitsers met ongeveer 160.000. Onder de reizigers uit de Benelux wordt Malta steeds populairder. De meeste toeristen komen met het vliegtuig naar het Luqa international airport. Ook doen jaarlijks maar liefst 360 cruiseschepen het eiland aan.

Voor de landbouw is men afhankelijk van vruchtbare vulkaangrond dat vanaf het eiland Sicilië wordt geïmporteerd. Op deze grond worden voornamelijk aardappels, bloemkolen, druiven, tarwe, gerst, tomaten

en citroenen verbouwd. Veel van deze producten zijn bestemd voor de binnenlandse markt. Een substantieel deel wordt echter ook geëxporteerd.

Er zijn weinig Nederlandse bedrijven actief in Malta. Vooral het mislopen van een opdracht door het Nederlandse bedrijf SIMED in 2003 is hier debet aan. Dit bedrijf was in de race voor de levering van de medische infrastructuur voor het nieuwe Mater Dei ziekenhuis. Een opdracht met een waarde van ongeveer zeventig miljoen euro. Door corruptie tot op politiek niveau werd de opdracht echter gegund aan het Italiaanse INSO-Esaote. Het product dat INSO leverde was echter financieel en technisch inferieur aan dat van SIMED. Bovendien kregen de Italianen bij het bieden privileges die de SIMED niet had. Zo konden de Italianen hun bod tussentijds aanpassen aan het bod van de Nederlanders en werden internationale richtlijnen niet nageleefd. Het leidde tot een politieke rel, nadat door de oppositie (Labour Party) vragen werden gesteld over de kwestie. Mede door dit voorval staan met name Nederlandse en Duitse bedrijven niet te springen om te investeren in Malta. De financiële betrokkenheid van Maltese bedrijven in het corruptieschandaal rond het Italiaanse Parmalat doet het land ook weinig goeds.

Geschiedenis

1. Prehistorie

Het eerste bewijs van bewoning op Kreta is uit het jaar 5200 v. Chr. Verschillende bouwwerken op Malta en Gozo komen uit die periode. De eerste bewoners kwamen waarschijnlijk vanaf Sicilië en vestigden zich in grotten, zoals bij Ghar Dalam. Zij hielden zich voornamelijk bezig met de landbouw. Later kwamen andere volkeren naar de eilanden toe. Vanaf het jaar 2300 v. Chr. kwamen de Tarxien naar Malta. En in het jaar 1450 v. Chr. kwamen daar de Borg in-Nadur bij. De Tarxien werden in hun cultuur opgenomen. Rond het jaar 900 v. Chr. kwamen daar de kolonisten van de Bahrija bij. De volkeren leefden in relatieve vrede met elkaar op de eilanden. Ongeveer 100 jaar later kwamen de Feniciërs naar Malta. Dit was een handelsvolk dat de strategische ligging van Malta gebruikte voor de handel in het westelijke deel van de Middellandse zee. Weer 100 jaar later koloniseerden de Carthagers de eilanden.

De Punische oorlogen maakten een eind aan de vrede op Malta. Tijdens deze oorlogen, tussen Rome en Carthago (het huidige Tunis), gebruikten de Carthagers Malta als haven voor de oorlogsschepen. De oorlogen duurden van het jaar 262 v. Chr. tot het jaar 242 v. Chr. Vanaf het jaar 218 v. Chr. behoorde Malta echter tot het Romeinse rijk.

2. Romeinen

Vooral vanwege het uitstekende Maltese textiel ging het de Maltezers economisch gezien voor de wind tijdens de Romeinse overheersing. Malta werd onderdeel van de provincie Sicilië. Het kreeg dezelfde politieke en militaire organisatie als het gehele Romeinse rijk. Op de plaats van Mdina werd een fort gebouwd. Dit werd Rabat genoemd. Tevens werd het de hoofdstad van het eiland.

Volgens het verhaal spoelde Sint Paul aan op het eiland toen hij naar Rome wilde varen. Later zou hij zijn veranderd in de Romeinse gouverneur Publius, de eerste bisschop van Malta. Vooral naar Sint Paul worden ook nu nog veel zaken vernoemd op Malta.

Van de Romeinse overheersing zijn, behalve wat aquaducten, weinig zaken overgebleven. Interessant is dat de Maltezers de Latijnse taal niet overnamen van de Romeinen. Ze bleven waarschijnlijk een dialect uit de pre-historie spreken.

3. Byzantijnen

Vanaf de vijfde eeuw kreeg de ondergang van het Romeinse rijk invloed op Malta. Malta en Sicilië samen werden geregeerd door de Vandalen. Later probeerden de Romeinen het eiland te vergeefs te heroveren. De byzantijnse generaal Belisarius landde in het jaar 533 op Malta.

4. Moslims

In de negende eeuw begonnen de moslims de Maltese eilanden aan te vallen. Officieel werd het eiland in het jaar 870 door de moslims ingenomen. Pogingen van de Byzantijnen het eiland terug te veroveren leverden niets op. Waarschijnlijk vluchtten de bewoners van de eilanden naar Sicilië. De eilanden ontwikkelden zich waarschijnlijk net als de andere gebieden waar de moslims kwamen, zoals in Noord-Afrika, Spanje en je middenoosten. Verschillende technieken werden door de moslims geïntroduceerd. Vooral middelen voor irrigatie waren voor Malta zeer belangrijk. De moslims gebruikten de natuurlijke havens van Malta voor hun schepen. De hoofdstad werd Mdina. Veel van de huidige plaatsnamen komen uit deze periode.

5. Middeleeuwen

In de elfde eeuw werd er in het middellandse zeegebied gevochten tussen de christenen en moslims. Ook Malta werd in de oorlog betrokken. Moslimpiraten gebruikten Malta om aan te vallen richting het oosten. Rogier de eerste, graaf van Sicilië, nam wraak op de moslims en veroverde Malta in het jaar 1090. Malta werd onderdeel van het normandische rijk. De moslims bleven op het eiland, maar in plaats van het aanhangen van de moslims deden ze dat met de normandiërs. Op verschillende manieren werd het christelijke geloof geïntroduceerd op het eiland. Zo werden er onder andere kerken gebouwd.

Malta en Sicilië kwamen in het jaar 1194 onder het gezag van het huis van Hohenstaufen. Dit dynastie stond onder leiding van Hendrik de vierde (de in november 1165 in Nijmegen geboren Duitse koning). Toen hij op 28 september 1197 stierf begon er een burgeroorlog in Duitsland. Verschillende Hohenstaufens (Frederik, Koenraad, Konradin en Manfred) kwamen binnen korte tijd aan de macht. Vanaf het jaar 1266 kwam Karel de eerste van Anjou, met hulp van de paus, aan de macht. Hij vermoordde Konradin en moordde daarmee het geslacht van de Hohenstaufens uit. De overheersing van Karel van Anjou duurde niet lang. Hij was niet populair, vanwege hoge belastingen en zijn vertrouwen in de Fransen. Door opstanden in het jaar 1282 kwam er een eind aan de overheersing van de Anjou's. De Spanjaard Peter van Aragon steunde de opstanden en kreeg de controle over Sicilië en Malta en werd koning van de regio.

6. Spanjaarden

Malta werd onderdeel van een aantal staten onder de kroon van Aragon. De bewoners van Malta volgden de koningen trouw. De Aragonezen gebruikten het eiland en in ruil daarvoor verdedigden ze het tegen vijandelijke overheersers. De koning van Aragon leende het eiland echter aan nobelen van Sicilië, waardoor er een opstand uitbrak. Koning Alfons de vierde beloofde echter dat het eiland onder zijn leiding zou blijven. Tijdens deze periode werd het eiland ook geplaagd door de pest en ook de moslims plunderden het eiland regelmatig. Veel van de bewoners werden meegenomen naar Noord-Afrika om als slaaf te werk te worden gesteld.

De Aragonezen konden hun belofte het eiland te beschermen niet waarmaken. Voor hen werd het te duur. Ook de eilandbewoners zelf konden het eiland niet beschermen. Omdat de koningen van Aragon het strategische belang van Malta niet onderschatten werd er een oplossing bedacht. Karel de vijfde verhuurde Malta in het jaar 1530 aan de ridders van de Johanniterorde van Jeruzalem in ruil voor een jaarlijkse bijdrage van één Maltese valk per jaar.

7. De ridders van Malta

Nadat de ridders van de Johanniterorde het Griekse eiland Rhodos verloren in het jaar 1522 kwamen zij zonder thuisbasis te zitten. Het aanbod van Karel de vijfde kwam hen dus prima uit. Al vonden zij Malta in het begin niet ideaal, vanwege de rotsen en het gebrek aan drinkwater. Ze maakten echter goed gebruik van de voordelen die het eiland bood. Zo gebruikten ze de natuurlijke havens en begonnen zij met de bouw van het onoverwinnelijk geachte Valletta, waardoor het gevaar dat de moslims opleverden werd geëlimineerd. Ook bouwden ze een ziekenhuis dat één van de beste van Europa was. Het vreemde was dat men hier ook de tegenstanders behandelde. De Johanniterorde kreeg een belangrijke politieke rol in de regio.

Voordat Valletta gebouwd werd werd er in het jaar 1565 echter eerst nog een oorlog uitgevochten. In mei van dat jaar begon de oolog om Malta met de aanval van 48.000 Ottomaanse Turken onder leiding van de gouverneur van Tripoli, Dragut. Grootmeester Jean la Vallette wist Malta te verdedigen tegen de Ottomanen. Hij hield stand tot de Spaanse missionaris Garcia de Toledo op 7 september 1565 op Mellieha beach landde met 8.000 troepen. Hiermee werden de Ottomanen gedwongen de strijd te staken en te vertrekken. De ridders bestuurden het eiland tot in het jaar 1798, toen Napoleon ten tonele verscheen.

8. Napoleon

De Maltezers zagen de komst van Napoleon in eerste instantie wel zitten. De ridders van de Johanniterorde waren in hun ogen te conservatief en hielden vernieuwingen tegen. De steun aan de Fransen verdween echter snel toen zij allerlei rijkdommen van het eiland begonnen te stelen uit de kerken. Napoleon wilde hiermee zijn campagnes in Noord-Afrika financieren. Ook werden er steeds meer belastingen ingevoerd en verdwenen er banen. Vooral vanwege de economische situatie en het feit dat de Fransen religie van de Maltezers niet voldoende respecteerden ontstond er al op 2 september 1798 een opstand tegen de Fransen in Mdina. Al snel verspreidde de opstand zich over het hele eiland. De Fransen trokken zich terug in Valletta, waar de Maltezers hen belegerden. De Britse vloot wist de Fransen uiteindelijk te verslaan in 1800.

De Britten zagen het belang van Malta in. Valletta was één van de best gefortificeerde havens van de wereld. Bovendien lag Malta op een zeer gunstige plaats. De Britten bouwden er werven, pakhuizen en ziekenhuizen. De ridderorde probeerde de macht over het eiland terug te krijgen maar slaagde daar niet in.

9. Britse periode

Door het verdrag van Parijs in het jaar 1814 kreeg Groot-Brittannië de soevereiniteit over Malta. Er kwam een gouverneur naar het eiland, maar de bewoners kregen vrijheid van religie en mochten hun eigen regels handhaven.

Vanaf het jaar 1919 werd er tegen de bezetting door de Britten geprotesteerd. Tijdens de beide wereldoorlogen werden de Britten echter stevig gesteund door de Maltezers. Tijdens beide oorlogen was Malta een belangrijke marinebasis. Ook was het eiland belangrijk vanwege het grote militaire ziekenhuis dat er werd gevestigd. Tijdens de tweede wereldoorlog werd Malta erger gebombardeerd, door de Duitsers en Italianen, dan welk ander doel dan ook. Toch hield het eiland stand. Hiervoor ontving het eiland van de Britse koning George IV het George kruis, dat momenteel in de vlag van het land is verwerkt.

10. Onafhankelijkheid

Vanaf het jaar 1936 geldt er in Malta een koloniaal regiem. In het jaar 1947 werd Malta voor het eerst autonoom. Deze autonomie wordt in het jaar 1958 ingetrokken. In het jaar 1961 wordt de staat Malta uitgeroepen, waarna in 1962 de autonomie wordt hersteld. Vanaf 21 september 1964 wordt Malta onafhankelijk van Groot-Brittannië. Malta blijft echter onderdeel van het Britse gemenebest. Aan het hoofd van het koninkrijk staat dan de Britse koningin Elizabeth de tweede. Vanaf 1974 is Malta een republiek en onafhankelijk van Groot-Brittannië. Vanaf het jaar 1979 is Malta, met het verkrijgen van de neutraliteit, volledig onafhankelijk van de Britten.